

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 15ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 1960

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΠΑΝΑΓ. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΟΥ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΑΓΓΕΛΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ ΜΕΛΟΥΣ

Ὁ Πρόεδρος κ. **Παναγ. Μπρατσιώτης** ἄμα τῇ ἐνάρξει τῆς συνεδρίας ἀγγέλλει ἐπισήμως τὸν θάνατον τοῦ τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημίας **Μαρίνου Γερουλάνου**, συμβάντα τῇ 8ῃ Ἰουνίου ἐ. ἔ., καὶ ἐξαίρει ἐν συντόμῳ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνδρός, τὴν ἐπιστημονικὴν του ἀξίαν καὶ τὸ ἐξαιρετικὸν αὐτοῦ ἦθος. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ μνημοσύνου λόγου τούτου, ὡς κατωτέρω, ἐτηρήθη ἐνὸς λεπτοῦ σιγῆ εἰς μνήμην τοῦ ἐκλιπόντος.

*

Μετὰ βαθυτάτης θλίψεως ἔρχομαι σήμερον νὰ ἀναγγείλω καὶ τέταρτον, ἐντὸς πέντε μηνῶν, θάνατον ἐπιφανεστάτου μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, τοῦ **Μαρίνου Γερουλάνου**, συμβάντα πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν.

Ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ, γόνος παλαιᾶς κεφαλληνιακῆς οἰκογενείας, ἐγεννήθη τὸ 1867 ἐν Πάτραις, ὅπου, λόγῳ καταστρεπτικῶν σεισμῶν εἰς τὴν πατρίδα του, εἶχε καταφύγει προσωρινῶς ἢ οἰκογένειά του ἐκ Ληξουρίου. Ἐπανελθούσης ταύτης μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῶν σεισμῶν εἰς Κεφαλληνίαν, ἔλαβεν ἐν Ληξουρίῳ καὶ Ἀργοστολίῳ τὴν στοιχειώδη καὶ ἐγκύκλιόν του ἐκπαίδευσιν, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ὁποίας μετέβη τὸ 1887 εἰς Μόναχον, ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ ὁποίου ἐσπούδασε τὴν ἰατρικὴν. Τὸ 1892 ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς ἐν τῷ αὐτῷ Πανεπιστημίῳ ἐπὶ τῇ βάσει ἐναισιμίου διατριβῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Über Metastasenbildung Maligner Geschwülste im Gehirn». Διψῶν διαρκῶς πρὸς μάθησιν μετέβη ἀκολούθως εἰς Βερολίνον πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν του ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ τοῦ αὐτόθι Πανεπιστημίου, ὅπου παρηκολούθησε τὰς παραδόσεις ἐπιφανῶν καθηγητῶν. Ἐκεῖ διετέλεσεν ἀπὸ τοῦ 1894 - 96 τακτικὸς βοηθὸς παρὰ τῷ Νοσο-

κομείω St. Hedwig και ἐν συνεχείᾳ ἀπὸ τοῦ 1896-1902 ἐπίσης τακτικὸς βοηθὸς παρὰ τῇ χειρουργικῇ κλινικῇ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Greifswald. Τὸ 1902 ἐξελέγη ὑφηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τούτου, τὸ δὲ 1901 ἐξελέγη ἔκτακτος καθηγητὴς ὑπὸ τῆς ἰατρικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Κιέλου. Παρὰ τὴν ραγδαίαν ταύτην σταδιοδρομίαν ἐν ξένη χώρᾳ, καὶ δὴ ἐν Γερμανίᾳ, δὲν ἐδίστασεν ὁ θερμὸς πατριώτης νὰ δεχθῇ τὴν πρόσκλησιν τῆς ἀειμνήστου βασιλίσσης Ὑλγας καὶ νὰ ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς χειρουργικῆς κλινικῆς τοῦ Θεραπευτηρίου «Εὐαγγελισμὸς», τὴν ὁποίαν, ἐργασθεὶς ἐπὶ δωδεκαετίαν, διωργάνωσε καὶ ἐλάμπρυνε. Τὸ 1909 ἠγήθη ἀποστολῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ εἰς Σικελίαν χάριν τῶν σεισμοπαθῶν τῆς Μεσοῆνης. Τὸ 1911 διωρίσθη τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Χειρουργικῆς Παθολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν. Μετασχὼν δὲ τῶν βαλκανικῶν πολέμων κατὰ τὰ ἔτη 1912 καὶ 1913, ὡς ἐπίτιμος ἀρχίατρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, προσέφερε σπουδαιότητας ὑπηρεσίας εἰς αὐτόν, πρὸς τοὺς ἄλλοις διοργανώσας καὶ τὸ μέγα νοσοκομεῖον Ἰδαδιῆ τῆς Θεσσαλονίκης ἐκ 1200 κλινῶν, ὅπερ καὶ διηύθυνε. Τὸ 1917 ἐπαύθη τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ θέσεώς του διὰ πολιτικὸν λόγον, χωρὶς ὅμως τοῦτο νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ὑπέροχον ἄνδρα νὰ δεχθῇ νὰ προσφέρῃ ἀμέριστος τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατόν, ἀναλαβὼν τὴν διεύθυνσιν τοῦ χειρουργικοῦ τμήματος τοῦ ΣΤ' Στρατιωτικοῦ νοσοκομείου καὶ ὑπηρετῶν τοὺς ἐν αὐτῷ τραυματίας ἀκόμη καὶ διὰ τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἰδικῆς του λαμπρᾶς κλινικῆς, ἣν εἶχεν ἰδρῦσει ἤδη ἀπὸ τοῦ 1907.

Πεισθεὶς νὰ μετάρχη τῶν ἐκλογῶν τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1920 ἐξελέγη βουλευτὴς Κεφαλληνίας διὰ πανηγυρικῆς πλειονοψηφίας μεθ' ὀλοκλήρου τοῦ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν του συνδυασμοῦ. Ἡ πολιτικὴ ὅμως δὲν ἴσμοξεν εἰς τὴν ἰδιοσυγκρασίαν τοῦ Μαρίνου Γερουλάνου καὶ διὰ τοῦτο εὐρίσκομεν αὐτὸν μετέχοντα ἐθελουσίως τῆς μικρασιατικῆς ἐκστρατείας ἀπὸ τοῦ 1920-21 καὶ ὑπηρετοῦντα ἐν τοῖς νοσοκομείοις τῆς Σμύρνης καὶ τοῦ Οὐσάκ, ἔπειτα δὲ καὶ ἐν τῷ Β' στρατιωτικῷ τῶν Ἀθηνῶν Νοσοκομείῳ. Τὸ 1921 διεδέχθη τὸν καθηγητὴν Θεόδωρον Ζαΐμην ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς Χειρουργικῆς κλινικῆς τοῦ Πανεπιστημίου, τὴν ὁποίαν κλινικὴν, ἐγκατεστημένην ἐν τῷ Δημοτικῷ Νοσοκομείῳ, διωργάνωσε καὶ ἐμεγάλυνε. Σπουδαίας ὑπηρεσίας προσέφερε καὶ εἰς τὸν Ἐρυθρὸν Σταυρόν, τῆς διοικήσεως τοῦ ὁποίου ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν μετέσχεν ὡς ἀντιπρόεδρος τοῦ Δ. Συμβουλίου. Τὸ 1933 ἐξελέγη τακτικὸν μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τὴν ὁποίαν ἐπίσης ἐλάμπρυνε καὶ ὡς μέλος καὶ ὡς πρόεδρος αὐτῆς κατὰ τὸ ἔτος 1940. Τὸ 1934 ἀνέλαβε τὴν διοργάνωσιν τῆς Χειρουργικῆς Κλινικῆς τοῦ ἀριστυτάτου τότε Λαϊκοῦ Νοσοκομείου, ὅπερ ἔργον διεξήγαγε μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιτυχίας, μεθ' ἧς καὶ τὸ ἔργον τῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ Νοσοκομείου «Σωτηρία». Ἐν γένει ἐπέδειξεν ἀμέριστον τὴν ὑποστήριξίν του εἰς

πᾶσαν φιλανθρωπικὴν καὶ κοινωφελῆ προσπάθειαν. Ὅχι δὲ μόνον ἐν Ἑλλάδι ἐθεωρήθη ὁ Μαρίνος Γερουλάνος ὡς ὁ πρῦτανος τῶν Ἑλλήνων χειρουργῶν, τοῦ ὁποίου ἡ δρᾶσις πανθομολογεῖται ὡς σπουδαῖος σταθμὸς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἑλληνικῆς χειρουργικῆς, ἀλλὰ καὶ ἤδη ἀπὸ τοῦ 1896 ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς δυτικῆς εὐρωπαϊκῆς, μάλιστα τῆς γερμανικῆς, ἐπιστήμης ἐκλεγείς τακτικὸν μέλος καὶ τῆς Γερμανικῆς καὶ τῆς Διεθνoῦς Χειρουργικῆς Ἑταιρείας καὶ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Γερμανικῆς Ἀκαδημίας τῶν Φυσιολογῶν καὶ ἄλλων ξένων καὶ ἑλληνικῶν ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων. Τὸ 1935 ἀνγορεύθη ἐπίτιμος διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Χαϊδελβέργης. Τὸ 1939 ἐξῆλθε τῆς ὑπηρεσίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ ὀρίου ἡλικίας. Ἄλλ' ἔκτοτε ἄρχεται νέον στάδιον φιλανθρωποῦ καὶ πραγματικῶς ἱπποκρατείου δράσεως διὰ τὸν ὑπέροχον τοῦτον ἄνδρα, ὅστις, ὅσον ἐλάχιστοι ἄλλοι, συνεδύαζε τὰς ἀρετὰς τοῦ μεγάλου ἐπιστήμονος πρὸς τὰς τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ ἀνθρώπου καὶ ἰδιαίτερος πρὸς τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς τῆς μετριοφροσύνης, τῆς ἀπλότητος, τῆς πρᾶότητος, τῆς μελιχιότητος, ἀποτελούσης ἀπαύγασμα ψυχικῆς ἰσοροπίας ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀγάπης ἀφ' ἑτέρου, ἀγάπης πρὸς τὸν ἄνθρωπον ὡς προσωπικότητα καὶ πρὸς τὴν κοινωνίαν θεωρουμένην ὀρθῶς ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὸν J. Magitain ὡς σύνολον προσωπικοτήτων, καὶ αἱ ἀρεταὶ αὗται τὸν ἀνεδείκνυον εἰς τύπον τοῦ ἀληθινοῦ gentleman, ἂν μοῦ ἐπιτρέπεται ἡ ξενικὴ ἔκφρασις. Μία εὐγλωττος ἐκδήλωσις τῶν χριστιανικῶν τούτων ἀρετῶν ἦτο τὸ λαμπρὸν Γερουλάνειον Ἰδρυμα, τὸ ὁποῖον προοριζόμενον ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνταξίας συζύγου του, πρὸ παντὸς διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ὑπαλληλικοῦ καὶ ἰδίᾳ τοῦ δημοσιοῦπαλληλικοῦ κόσμου, τοῦ τε ἐν ἐνεργείᾳ καὶ τοῦ ὑπὸ σύνταξιν, εἶχε τὴν εὐτυχῆ ἔμπνευσιν καὶ τὴν ψυχικὴν δύναμιν νὰ διοργανώσῃ ὡς ἴδρυμα ἰδιωτικοῦ δικαίου, ἤδη ζῶν, τῇ πολυτίμῳ συνεργασίᾳ τοῦ κ. Σμπαρούνη. Ἄλλη ἐκδήλωσις τῶν ἀρετῶν τοῦ ἀνδρὸς καὶ δὴ καὶ τῆς ἀκραιφνοῦς ἀγάπης του πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἦτο ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη σύντονος ἐνασχόλησις αὐτοῦ περὶ τὴν λεγομένην «ἱατρικὴν τῆς προσωπικότητος», τῆς ὁποίας ἐνασχόλησεως δείγματα ἀρκετὰ παρέσχε καὶ διὰ διαφόρων ἐκλεκτῶν δημοσιευμάτων, οἷα εἶναι πρὸς τοὺς ἄλλοις τὰ ἑξῆς: «Ἡ συμβολὴ τῶν ἱατρῶν εἰς τὴν παλιγγενεσίαν τοῦ ἔθνους» (προεδρικός λόγος ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ). «Ἡ νόσος ὡς γενικὴ τοῦ ὀργανισμοῦ λειτουργικὴ παρεκτροπὴ» (ὁμιλία ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ). «Περὶ τῶν βασικῶν ἀντιλήψεων, αἵτινες διέπουσι τὴν ἱατρικὴν». «Τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα ὡς βιολογικὸν γεγονός». «Ὁρια ἱατρικῆς ἐπιγνώσεως». «Ἀπὸ τῆς ὕλιστικῆς εἰς τὴν ψυχοσωματικὴν ἀντίληψιν τῆς νόσου». «Ἱατρικὴ τῆς προσωπικότητος». «Ἡ πίστις ὡς βασικὸς θεραπευτικὸς παράγων» (ὁμιλία ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ). «Ψυχικαὶ ἐπιδράσεις ὡς νοσογόνος παράγων» καὶ ἄλλα.

Ἐπίσης ἐκδήλωσις τῶν κοινωνικῶν ἀρετῶν τοῦ ἀνδρὸς ὑπῆρξεν ἡ πολυτιμο-

τάτη κατά τὴν τελευταίαν ταύτην περίοδον τοῦ βίου του συνεργασία του εἰς μεγάλην κοινωφελῆ ἰδρύματα, ὅπως ἡ «Φιλεκπαιδευτικὴ Ἑταιρεία» καὶ δὴ καὶ ἡ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Βασιλέως διατελοῦσα γνωστὴ κοινωνικὴ ὀργάνωσις τοῦ «Ἑλληνικοῦ Φωτός», τῆς ὁποίας καὶ ἰσόβιος πρόεδρος ὑπῆρξεν. Ἰδιαιτέρως ἀλησμόνητος θὰ παραμείνῃ εἰς τὸν λαοῦντα ἡ ἀσμένως γενομένη ὑπ' αὐτοῦ δεκτὴ, παρὰ τὸν φόρτον τῶν 89 ἐτῶν, προεδρεία τοῦ Α' Συνεδρίου τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ, τοῦ συνελθόντος πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, τὰ Πρακτικὰ τοῦ ὁποίου Συνεδρίου, ὡς ἐλάχιστον μνημόσυνον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ καταθέσω ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν. Θὰ ἔλεγε δέ τις ὅτι ἡ ἐμπνευσμένη ἐκείνη ἐναρκτήριος προεδρικὴ προσφώνησις ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἀπετέλεσε τὴν ἐπισφράγισιν τῆς μακροτάτης καὶ τοσοῦτον κοινωφελοῦς δράσεως τοῦ ἀνδρός. Παραλείπων τὴν ἐπὶ μέρους μνεΐαν τῶν ὑπερεκατὸν χειρουργικοῦ καὶ παθολογικοῦ περιεχομένου εἰς τε τὴν ἑλληνικὴν καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας δημοσιευθεισῶν ἐπιστημονικῶν του ἐργασιῶν, ἢ ἀνάλυσις τῶν ὁποίων, ὡς καὶ ὅλων τῶν ἐπιστημονικῶν του ἔργων, ἐπαφίεται εἰς εἰδικόν, ὑπὸ εἰδικῶν ἐπιστημόνων τελεσθησόμενον, ὡς ἐλπίζω, ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ μνημόσυνον, παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἀναφέρω μόνον τὸ μόνον πρὸ τεσσάρων ἐτῶν δημοσιευθὲν κύκνειόν του ᾄσμα, «Τὸ Ληξοῦρι», ᾄσμα λατρείας πρὸς τὴν γενέτειράν του, ἐνδεικτικὸν ὅχι μόνον γνωστῆς κεφαλληνιακῆς τοπικῆς φιλοπατρίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχικῆς του εὐγενείας.

Τοιαυτὴ ἐν ἀδραΐς μόνον γραμμαῖς, ἢ προσωπικότης τοῦ ἀοιδίου μεγάλου ἀληθῶς ἀνδρός, τοῦ ὁποίου τὸν θάνατον ἐθρηνήσαμεν μεθ' ὅλου τοῦ ἔθνους τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα, γραμμαῖς, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ἴσως περισσότεραι, τοσοῦτο μᾶλλον καθ' ὅσον ἡ μετριοφροσύνη καὶ ἡ προνοητικότης του δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ἐκφώνησιν ἐπικηδείων λόγων.

Ἄς εἶναι, καὶ ἀσφαλῶς θὰ εἶναι, αἰωνία ἡ μνήμη του.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Γεώργ. Σωτηρίου καταθέτων τὸ δίτομον ἔργον αὐτοῦ καὶ τῆς συζύγου του Μαρίας Σωτηρίου ὑπὸ τὸν τίτλον: *Εἰκόνες τῆς Μοῆς Σινᾶ*, ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου, ἀνέπτυξεν ἐν συντόμῳ τὸ περιεχόμενον του.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΕΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

Ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τῆς Ὀλομελείας ἡ ἀπὸ 24 Μαΐου ἐ. ἔ. ὑποβληθεῖσα αἴτησις ὑπὸ τοῦ *Παναγιώτου Σταυροπιερράκου* περὶ καταθέσεως ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἀκαδημίας ἐσφραγισμένου φακέλου.